

FILOZOFIA I SŁUŻBA

Tadeusz Klimski (1948-2013)

KULTUROWY WYMIAR CYFRYZACJI MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH W UJĘCIU TADEUSZA KLIMSKIEGO

Płk rez. dr Jerzy NIEPSUJ

Konferencja naukowa, UKSW, dn. 28.10.2013 r.

Plan prezentacji

- 1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu**
- 2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.**
- 3. Różne wymiary digitalizacji mediów.**
- 4. Kulturowo – cywilizacyjny wymiar cyfryzacji mediów elektronicznych w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego.**
- 5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.**
- 6. Rewolucja cyfrowa a proces rozwoju społeczeństwa informacyjnego.**
- 7. Podsumowanie - wnioski**

Słowa (pojęcia) kluczowe

*Digitalizacja (cyfryzacja),
Media elektroniczne,
Kultura,
Człowiek,
Społeczeństwo informacyjne,
Wykluczenie cyfrowe ,
Wykluczenie kulturowe.*

Bibliografia:

1. T.Klimski, Wprowadzenie, w: Digitalizacja a rynek mediów w Polsce, Redakcja Tadeusz Klimski, Jerzy Niepsuj, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2008.
2. T. Klimski, Rola kultury w Europie ojczyzn, w: Europa ojczyzn, Materiały z seminarium pt. „Rola i znaczenie ojczyzn w zjednoczonej Europie”, Pod redakcją Pawła Bromskiego, NAVO, Warszawa 2000. Ojca Świętego Jana Pawła II, Wyd. Znak, Kraków 2006.
3. T.Klimski, Pokój i bezpieczeństwo jako wyzwanie społeczne, w: NATO a Europa Wschodnia, pod red. A.K.Wojtaszczyka i J.Niepsuja, Warszawa 1998.
4. M.Gogacz, Szkice o kulturze, Wydawnictwo Michalineum, Kraków, Warszawa/Struga 1985.
5. List Apostolski *Szybki rozwój* Ojca Świętego Jana Pawła II O szybkim rozwoju środków społecznego przekazu, w: Listy Apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II, ZNAK, Kraków 2007, s.762-763).
6. Jan Paweł II, Przemówienie do przedstawicieli świata kultury zgromadzonych w Teatrze Narodowym, w: Jan Paweł II, Pielgrzymki do Ojczyzny 1979,1983,1987,1991,1995, 1997, 1999,2002. Przemówienia, homilie, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2012, s.734-740.
7. Jan Paweł II, Przemówienie do przedstawicieli świata kultury zgromadzonych w kościele Świętego Krzyża, w: Jan Paweł II, Pielgrzymki do Ojczyzny 1979,1983,1987,1991,1995, 1997, 1999,2002. Przemówienia, homilie, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2012, s.529-534.
8. Stefan Kardynał Wyszyński Prymas Polski, Kościół i media, IW Pax, Warszawa 2002.

MOTTO:

*„Genus humanum
arte et ratione vivit”.*

(Św. Tomasz z Akwinu, Komentarz do *Analitik* Arystotelesa, 1)

MOTTO:

„/.../Człowiek, który w widzialnym świecie jest jedynym ontycznym podmiotem kultury, jest też jedynym właściwym jej przedmiotem i celem. Kultura jest tym, przez co człowiek jako człowiek staje się bardziej człowiekiem: bardziej jest”.

(Jan Paweł II, Przemówienie w siedzibie UNESCO, Paryż, 2 czerwca 1980, w: Przemówienia i homilie Ojca Świętego Jana Pawła II, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008, s.283)

Motto:

„/.../ W encyklice *Redemptoris missio* podkreśliłem, że pierwszym areopagiem współczesnej epoki jest świat środków społecznego przekazu, który jest w stanie jednoczyć ludzkość i sprawić, że staje się – jak zwykle się mawiać - <<światową wioską>>. Środki społecznego przekazu zyskały tak wielkie znaczenie, że dla wielu ludzi stały się głównym źródłem wskazań i inspiracji w sferze zachowań indywidualnych, rodzinnych i społecznych. Jest to problem złożony, ponieważ podłożem, z którego wyrasta tego rodzaju kultura, są nie tyle jakieś treści, ile raczej sam fakt istnienia nowych sposobów przekazu informacji, posługującego się nieznanymi dotąd technikami i językami”.

(List Apostolski *Szybki rozwój* Ojca Świętego Jana Pawła II O szybkim rozwoju środków społecznego przekazu, w: Listy Apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II, ZNAK, Kraków 2007, s.762-763)

Motto:

„/.../ Kulturę tworzy człowiek w ciągu
całych swoich dziejów.
To, co tworzy jest w nim albo poza nim.
Możemy więc mówić o wewnętrznych i
zewnątrznych wytworach kultury”.

(T.Klimski, Rola kultury w Europie ojczyzn, w: Europa ojczyzn,
Pod red. P.Bromskiego, NAVO, Warszawa 2000, s.27)

Motto:

„/.../ Cyfryzacja to tylko użyteczne narzędzie, które nie powinno <<zabić>> człowieka, przez zniszczenie jego duszy, czy relacji z innymi osobami, z rzeczywistością, która nas otacza /.../”.

(T.Klimski, Wprowadzenie, w: Digitalizacja a rynek mediów w Polsce, Redakcja T.Klimski, J.Niepsuj, Wyd.UKSW, Warszawa 2008, s.16)

Temat niniejszego referatu a temat konferencji

Temat referatu brzmi:

„Kulturowy wymiar cyfryzacji mediów elektronicznych w Polsce w ujęciu prof. Tadeusza Klimskiego”.

Problem zawarty w tak sformułowanym temacie referatu mieści się w temacie naszej konferencji

pt. „Filozofia i Służba – prof. Tadeusz Klimski (1948-2013)”.

Temat niniejszego referatu a temat konferencji

Temat referatu, tak zresztą jak wszystkich wykładów poprzedzających i następnych – zgodnie z programem naszej konferencji, zawiera się nie tylko w jego temacie, ale jest także w pełni zgodny z jej celami.

Stanowi on bowiem w wymiarze poznawczym próbę bilansu naukowego i życiowego śp. Profesora Tadeusza Klimskiego a także, w wymiarze praktycznym, próbę określenia tych obszarów Jego myśli filozoficznej i służby, które wymagają od nas – Jego uczniów, współpracowników i przyjaciół – kontynuacji i upowszechnienia w naszej dalszej pracy naukowej i służbie.

Temat mojego referatu a temat konferencji

Skąd pomysł i potrzeba podjęcia przedmiotowego problemu?

Otóż moim skromnym zdaniem – śp. Profesor Tadeusz Klimski był filozofem i naukowcem, którego można określić jako nie tylko miłośnika filozofii ale także uczonego, który miał zupełną jasność, co do tego, że wszystkie „mądrości tego świata”, mają służyć człowiekowi, służyć wypełnieniu jego eschatologicznego powołania.

Dlatego swoją rolę filozofa i uczonego zdawał się traktować w kategoriach służby człowiekowi - każdemu człowiekowi i wszelkim „formom egzystencji ludzkiej”, takim jak przede wszystkim uniwersytet, naród i państwo.

Myślę, że dobitnym potwierdzeniem powyższej tezy będą niniejsze refleksje nad kulturowym wymiarem cyfryzacji mediów elektronicznych w Polsce, właśnie w ujęciu prof.T.Klimskiego.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

W kulturze światowej, w tym przede wszystkim europejskiej spotykamy różne archetypy filozofa. Jeden z nich łączy się z nazwiskiem Diogenesa z Synopy. Archetyp Diogeneseński, od starożytności należy do tych najbardziej znanych i rzucających na ukształtowanie się późniejszego archetypu uczonego (naukowca).

Refleksja o archetypie filozofa – naukowca wydaje się być ciekawą inspiracją i punktem wyjścia do podjęcia tak tematu naszej konferencji, jak i tematu mojego referatu.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Przy czym chciałbym zwrócić Państwa uwagę na tę mniej znaną a przynajmniej mniej akcentowaną stronę poglądów i osobowości Diogenesa z Synopy jaką było przeświadczenie o potrzebie wprowadzania w czyn głoszonych przez siebie poglądów i czynny sprzeciw wobec zła umniejszającego dobro naszego codziennego życia, naszej codziennej, ludzkiej egzystencji.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Otóż, w moim przekonaniu, śp. prof. Tadeusz Klimski odpowiadał w znacznej mierze – tak rozumianemu – Diogeneseńskiemu archetypowi filozofa i uczonego.

W niniejszym szkicu spróbuję m.in. tego dowieść i to uwyraźnić.

Sądzę, że wszyscy, którzy znali Profesora są w stanie potwierdzić, że nie był On typem uczonego - filozofa zamkniętego w przysłowiowej beczce czy wieży z kości słoniowej, naukowcem, którego aktywność ogranicza się tylko do opisu i interpretacji świata.

Jego ambicje i rozumienie roli uczonego w świecie sięgały dalej i wyżej.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Bez wątpienia chciał on ten świat odkrywać i współtworzyć w duchu wskazań swoich filozoficznych Mistrzów – św. Tomasza z Akwinu i prof. Mieczysława Gogacza oraz zgodnie z ewangelicznym planem i zamysłem jego Stwórcy.

Był więc głęboko przekonany, że mądrość buduje nie tylko państwo, ale przede wszystkim człowieka i społeczeństwo. Dodajmy w tym miejscu, że mądrość rozumiał i ujmował jako wierność prawdzie i dobru osób. Będąc filozofem realistą dążył nie tylko do realistycznej interpretacji świata ale także, chcąc służyć Panu Bogu i człowiekowi, dążył do jego takiej zmiany by rzeczywistość ludzka była jak najbardziej przyjazna realizacji zasadniczego powołania człowieka.

Mając powyższe na uwadze, z tego względu, w tym miejscu, pragnę pogratulować Organizatorom niniejszej konferencji, pomysłu jej tematu, zawarcia jej zasadniczego problemu w tych jakże trafnych i jednocześnie jakże pojemnych słowach: „filozofia i służba”.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Pragnę także podziękować Organizatorom konferencji, pomysłu jej zorganizowania.

Ta forma uczczenia śp. Tadeusza Klimskiego - Przyjaciela, Kolegi, Mentora, Filozofa i Uczzonego, stanowi doskonałą odpowiedź na potrzebę mojego serca.

Dziękuję więc za zaproszenie do grona prelegentów konferencji. Czuję się tym faktem zaszczycony.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Po tym wprowadzeniu, pozwolicie Państwo, że przejdę do wyjaśnienia i uzasadnienia tematu referatu.

Zapewne wielu z uczestników konferencji z pewnym zdziwieniem a nawet niedowierzaniem przyjęła fakt umieszczenia w jej programie mojego wystąpienia nt. kulturowych aspektów cyfryzacji mediów w Polsce.

Temat ten wydaje się być „nie- lub pozafilozoficzny” i to nie tylko w zderzeniu z pozostałymi tematami programu konferencji ale i choćby z zestawieniem bibliografii prac śp. Tadeusza Klimskiego.

Dlatego m.in. temat ten jak i fakt ten wymagają gruntownego wyjaśnienia i uzasadnienia.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Najpierw, raz jeszcze, pragnę zwrócić Państwa uwagę na pełną koherencyjność tematu referatu z tematem konferencji. Kulturowy wymiar cyfryzacji mediów elektronicznych w ujęciu Tadeusza Klimskiego zawiera się bowiem w jego filozofii a także życiowym credo służby człowiekowi, narodowi, państwu, Kościołowi i w końcu Panu Bogu.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

T.Klimski rozumiał jak nikt inny, że „/.../ Człowiek, i tylko człowiek jest sprawcą i twórcą kultury: człowiek, i tylko człowiek, w niej się wyraża i w niej się potwierdza”.

Każde więc działanie człowieka, a takowym jest bez wątpienia cyfryzacja mediów elektronicznych domaga się wszechstronnej, interdyscyplinarnej refleksji naukowej. W szczególności takiej refleksji domaga się problem, który ze swej natury dotyczy każdego współczesnego człowieka.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Rozumiał to doskonale i w pełni prof. Klimski inicjując i podejmując pionierskie w Polsce rozważania nad kulturowym wymiarem cyfryzacji.

To za Jego przyczyną sprawczą i pod Jego współredakcją ukazała się – jak dotychczas jedyna na gruncie polskim – książka zatytułowana „Digitalizacja a rynek mediów w Polsce”.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Pragnę ten fakt podkreślić nie tylko po to aby w ten sposób uwyraźnić zasadność podjętego tematu ale także aby ukazać wyjątkowość i przenikliwość myślenia śp. Tadeusza, Jego głębokie zakorzenienie w najżywotniejszych problemach współczesnego Polaka i współczesnej Polski.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

To On, dzięki swej niezwyklej formacji intelektualnej, jako jeden z pierwszych, dostrzegł wagę i szeroki kontekst kulturowy cyfryzacji mediów w Polsce.

Wiemy, że w polskiej literaturze przedmiotu, tej naukowej i stricte filozoficznej problem cyfryzacji jest prawie nieobecny. Większość publikacji na ten temat ma charakter pryncypialny i najczęściej publicystyczny.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Liczni polscy naukowcy i filozofowie zamiast naukowych debat nt. cyfryzacji i jej różnorodnych aspektów i konsekwencji wolą milczenie bądź wpisanie się w rolę propagandystów w naukowych togach, propagandystów tych sił, które próbują wykorzystać digitalizację w sposób instrumentalny, jako narzędzie procesu zniewolenia człowieka i pozbawienia go (ograniczenia jego) możliwości autonomicznego myślenia.

1. Wprowadzenie. Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

W polskiej nauce pierwszych dekad XXI wieku łatwiej i bardziej opłacalnie jest bowiem być propagandystą w naukowej todze anizeli zorientowanym na odkrywanie prawdy badaczem i jej propagatorem.

Zadziwiającym przy tym jest, że pomimo szerokiej świadomości znaczenia cyfryzacji dla procesu budowy społeczeństwa informacyjnego w Polsce tak niewielu ludzi nauki podejmuje próby badania jej różnorodnych aspektów.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

W ostatnich dekadach XX wieku, dzięki rewolucji naukowo – technicznej, pojawiły się nowe technologie, które określono mianem technologii cyfrowych. Ich liczne, praktyczne zastosowania zaczęły odciskać się na całej rzeczywistości człowieka, ingerować niemal we wszystkie przestrzenie ludzkiej egzystencji i aktywności. Technologie te współczesny człowiek zaczął zrazu postrzegać jako użyteczne narzędzia pozwalające na istotną, skokową multiplikację dotychczasowych możliwości jego działania.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

Zrazu także, co uważniejsi obserwatorzy i badacze tej rewolucyjnej zmiany technologicznej zaczęli dostrzegać przemożny kreujący i promieniujący wpływ tych technologii na kształt cywilizacji i kultury ludzkiej. W naturalny sposób obecność tych cyfrowych technologii w codziennym życiu człowieka i ich wpływ na wszystkie aspekty życia indywidualnego i zbiorowego spowodował pojawienie się różnorodnych badań i analiz ich dotyczących.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

Tak jest w świecie, tak też jest w Polsce. Choć u nas, jak to już wyżej zaznaczono, proces naukowej refleksji nad rewolucją cyfrową zdaje się wciąż nie nadążać za jej szalonym tempem.

Tym większe uznanie i honor należą się śp. prof. Klimskiemu, który już w końcu XX wieku, jako jeden z nielicznych i pierwszych w naszym kraju, dostrzegł wpływ nowych technologii cyfrowych na kształt naszej cywilizacji i kultury oraz podjął badania i rozpoczął naukową debatę nad tym zagadnieniem.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

Jak więc przystało na rasowego filozofa i uczonego, szybko dostrzegł nie tylko rewolucyjny charakter wpływu cyfryzacji na życie współczesnego człowieka ale także potrzebę wszechstronnego badania charakteru tego wpływu.

Ponieważ rewolucja cyfrowa w świecie szybko została okrzyknięta istotnym, milowym krokiem społeczeństwa ludzkiego na drodze budowy społeczeństwa informacyjnego i, co więcej, nakładała się ona na proces transformacji ustrojowej w naszym kraju, prof. Klimski uznał, że stanowi ona wielką szansę rozwojową dla naszego narodu, stwarzając Polakom grunt do dokonania tzw. przeskoku generacyjnego w budowie nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego, opartego o wiedzę.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

Poprzez swoje badania m.in. Nad zjawiskiem cyfryzacji chciał wspierać ten proces i służyć temu narodowemu, cywilizacyjnemu przeobrażeniu. Dodajmy przy tym, że od początku refleksja prof. Klimskiego dotyczyła przede wszystkim kulturowego wymiaru cyfryzacji. Największym, wręcz pomnikowym osiągnięciem Profesora w tej mierze, było zorganizowanie przez i w UKSW, wespół z Instytutem Łączności Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie, w dniu 27 września 2007 roku konferencji naukowej nt. „Digitalizacja a rynek mediów elektronicznych w Polsce” oraz wydanie w formie książkowej przez Wydawnictwo UKSW pod współredakcją prof. Klimskiego materiałów z tej konferencji.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

To właśnie w toku przygotowań do tej konferencji a także w jej trakcie, T.Klimski zwracał uwagę organizatorów i uczestników na wagę i potrzebę naukowej analizy kulturowego wymiaru cyfryzacji. Wydaje się więc, że słuszne i właściwe jest zaliczanie przez nas Profesora do pionierów i prekursorów przedmiotowej problematyki w naszym kraju.

2. Proces cyfryzacji mediów elektronicznych i jego naukowa egzegeza.

Akcentując w swej naukowej refleksji ten aspekt cyfryzacji, jednocześnie popierał i zachęcał swoich współpracowników i kolegów do badania innych jej wymiarów. Miał bowiem pełną świadomość korzyści jakie badanie tych innych wymiarów cyfryzacji będzie dla Jego badań i rozumienia tego najszerszego wymiaru, którym sam się zajmował, czyli dla wymiaru kulturowego.

3. Różne wymiary cyfryzacji

Jakie zatem aspekty cyfryzacji miał na uwadze prof. Klimski? Wydaje się, że swoje stanowisko w tej kwestii najpełniej i najwyraźniej przedstawił już w pierwszych zdaniach *Wprowadzenia* do przywoływanej książki pt. „Digitalizacja a rynek mediów w Polsce”(s.11). Twierdził, że powinniśmy badać prawne, techniczne, społeczne, ekonomiczne, kulturowe i cywilizacyjne aspekty cyfryzacji. Traktował je jako te najważniejsze.

3. Różne wymiary cyfryzacji

Zdecydowanie przeciwstawiał się przy tym wszelkim administracyjnym i naukowym próbom ograniczania badań zjawiska cyfryzacji do wyłącznie lub głównie dwóch tradycyjnych aspektów, czyli prawnego i technicznego.

Tego typu redukcyjne podejście widoczne było i nadal jest w działaniach przede wszystkim tych organów naszego państwa, które konstytucyjnie i ustawowo odpowiedzialne są za implementację rewolucji cyfrowej. Są to KRRiT, MAiC, UKE.

3. Różne wymiary cyfryzacji

Dezaprobata Profesora wywoływała także pasywna postawa środowisk naukowych naszego kraju w stosunku do badań zjawiska cyfryzacji. Zauważał, że ilość katedr medioznastwa i pracowników naukowych - medioznawców na uczelniach wyższych nie przekłada się na ilość badań poświęconych np. fundamentalnemu zjawisku cyfryzacji.

3. Różne wymiary cyfryzacji

Był pełen podziwu dla osiągnięć badawczych naukowców – dyscyplin technicznych, głównie z uczelni politechnicznych naszego kraju, którzy aspekt techniczny cyfryzacji rozpracowali w stopniu umożliwiającym jej bezproblemowe wdrażanie w Polsce. Co więcej, naukowcy ci, np. prof. Wierzbicki i prof. Kleibert, obok technicznego wymiaru cyfryzacji zwracali uwagę na jej cywilizacyjny aspekt związany z budową społeczeństwa informacyjnego.

3. Różne wymiary cyfryzacji

Prof. Klimski podkreślał z dumą i satysfakcją, że dziś trudno jest wskazać przykłady podobnych wysiłków badawczych jak te, które zainicjował na UKSW poprzez organizację konferencji naukowej. Wypracowana w jej trakcie metodologia badań cyfryzacji po dziś dzień wyznacza ramy dyskursu naukowego i politycznego w naszym kraju. Posiedzenia Komisji Sejmowych, decyzje ministerstw, urzędów centralnej administracji państwowej, wreszcie treść obfitej publicystyki i stosunkowo nielicznej literatury przedmiotu są tego jaskrawym potwierdzeniem.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Akcent prof. Klimskiego na potrzebę badania kulturowego wymiaru cyfryzacji nie był przypadkowy. Podzielał On przekonanie wyrażone przez Św. Tomasza z Akwinu w formule stanowiącej pierwsze z mott niniejszego referatu, przekonanie o fundamentalnym znaczeniu kultury w życiu człowieka. Podzielał także przekonanie wyrażone przez Jana Pawła II, że „/.../ jest ona właściwym kształtem życia człowieka jako takiego”.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Ponadto kulturowy akcent badań zjawiska cyfryzacji w przypadku Profesora wynikał z Jego wcześniejszych zainteresowań problematyką kulturowych aspektów różnych procesów zachodzących we współczesnym świecie. Przykładowo, w ostatnim roku minionego tysiąclecia, T. Klimski podjął temat roli kultury w Europie Ojczyzn. Tak bowiem jak Jan Paweł II Wielki był przekonany, że „/.../ przyszłość człowieka zależy od kultury”.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

W tekście tym zawarł najpełniejszy wyraz swojego rozumienia kultury. Bazując na całej tradycji filozofii realistycznej, ujęciach kultury swego mistrza prof. M. Gogacza oraz nauce Soboru Watykańskiego II, a także, a może w szczególności, na nauce społecznej Jana Pawła II, kulturę rozumiał jako swoisty wytwór człowieka, wytwór powstały w ciągu całych jego dziejów.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Pisał więc, że „/.../ Kulturę tworzy człowiek w ciągu całych swoich dziejów. To, co tworzy jest w nim albo poza nim. Możemy więc mówić o wewnętrznych i zewnętrznych wytworach kultury”.

Definiując pojęcie wewnętrznych wytworów kultury określał je jako „/.../ zespół skutków wpływu otaczających bytów, także cech bytów i relacji, odniesień osobowych na intelekt i wolę człowieka a także na zmysłowe władze poznawcze i pożądawcze. Te skutki wewnętrzne to głównie usprawnienia intelektu i woli, a nawet władz zmysłowych. Te władze zmysłowe wyrażają się w uczuciach. Są one ważne, gdyż mobilizują do działań, którymi kierują usprawnienia intelektu i woli”.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

W przywoływanym tekście o roli kultury w Europie ojczyzn, prof. Klimski sprecyzował także swoje rozumienie wytworów zewnętrznych kultury. Zaliczył do nich skonstruowane przez człowieka dzieła nauki, sztuki i techniki. W tym rozumieniu kultury jako wytworu zewnętrznego zdaje się mieścić digitalizacja jako taka. Jest ona bowiem wytworem człowieka, skonstruowanym przez niego dziełem techniki.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Klimski twierdził, że tak rozumiane i postrzegane wewnętrzne i zewnętrzne wytwory kultury nie tylko „wskazują na usprawnienia władz wewnętrznych i zewnętrznych człowieka” ale także i ponadto „informują zarazem o dominowaniu rozumień człowieka i wywoływanych rozumieniami decyzjach”.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Człowiek tworząc kulturę w całych swoich dziejach, jednocześnie podlega jej usprawnieniom i wytworom wyznaczając „charakter kultury w poszczególnych epokach historycznych”.

Z tak zaprezentowanego i zarysowanego ujęcia kultury T.Klimskiego wynikał Jego postulat badania kulturowych aspektów cyfryzacji mediów oraz Jego przekonanie o ważności tej refleksji i tych badań dla przyszłości człowieka, w szczególności dla jego zbawienia.

4. Kulturowy wymiar cyfryzacji w centrum zainteresowania prof. Tadeusza Klimskiego

Postrzegając digitalizację jako m.in. wytwór zewnętrzny kultury, ujmował ją w kategoriach szans i wyzwań jakie ze sobą niesie dla człowieka i społeczeństwa ludzkiego.

5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.

Już Jan Paweł II w encyklice *Redemptoris missio* podkreślił, że „/.../ pierwszym areopagiem współczesnej epoki jest świat środków społecznego przekazu, który jest w stanie jednoczyć ludzkość i sprawić, że staje się – jak zwykło się mawiać - <<światową wioską>>”.

(List Apostolski *Szybki rozwój* Ojca Świętego Jana Pawła II O szybkim rozwoju środków społecznego przekazu, w: Listy Apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II, ZNAK, Kraków 2007, s.762-763)

5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.

Ponadto Papież zauważył niezwykle trafnie, że „/.../środki społecznego przekazu zyskały tak wielkie znaczenie, że dla wielu ludzi stały się głównym źródłem wskazań i inspiracji w sferze zachowań indywidualnych, rodzinnych i społecznych. Jest to problem złożony, ponieważ podłożem, z którego wyrasta tego rodzaju kultura, są nie tyle jakieś treści, ile raczej sam fakt istnienia nowych sposobów przekazu informacji, posługującego się nieznanymi dotąd technikami i językami”.

5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.

Z powyższych choćby względów cyfryzacja mediów elektronicznych, od samego początku, powinna być traktowana jako pewna szansa ale i jednocześnie wyzwanie.

A więc na sposób traktowania każdej ziemi obiecanej. Ponieważ cyfryzację przyjęto się określać mianem „cyfrowej ziemi obiecanej” to aby stała się ona rzeczywistą (prawdziwą) ziemią obiecaną musi w szerokim zakresie i stopniu uwzględniać wszystkie aspekty swojego urzeczywistnienia.

5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.

Tylko wtedy cyfryzacja ma szansę stać się rzeczywistą „bramą cyfrową” do budowy w Polsce społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy.

O ile w dyskursie naukowym i publicznym wiele mówi się o szansach cyfryzacji o tyle problematyka związanych z nią wyzwań praktycznie jest nieobecna. Fakt ten rodził uzasadnione obawy Profesora o przyszłość cyfryzacji mediów w Polsce.

5. Kulturowe szanse i wyzwania digitalizacji mediów dla człowieka i społeczeństwa w refleksji T.Klimskiego.

Wyzwanie zaś traktował jako zgłoszenie pewnych potrzeb. Akcentował przy tym znaczenie społecznych i cywilizacyjnych konsekwencji cyfryzacji mediów oraz jej zasadniczego celu.

6. Rewolucja cyfrowa a proces rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Badając i opisując proces cyfryzacji mediów w Polsce, jego kulturowy kontekst i wymiar, T.Klimski jako uczyony dostrzegał ogromne szanse i wyzwania jakie proces ów niesie dla człowieka i społeczeństwa a także dla Państwa Polskiego. Szanse postrzegał przede wszystkim w rozwoju społeczeństwa informacyjnego w naszym kraju.

Będąc człowiekiem i naukowcem z gruntu otwartym na wszelki postęp w ziemskim bytowaniu ludzi, jednocześnie dostrzegał zagrożenia, które niesie ze sobą tzw. rewolucja cyfrowa.

6. Rewolucja cyfrowa a proces rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Tak jak swego czasu papież Pius XII w odniesieniu do rewolucji naukowo – technicznej, tak T.Klimski w stosunku do rewolucji cyfrowej dostrzegał jej wyraźnie ambiwalentny charakter.

Pius XII odnosząc się do zjawiska rewolucji naukowo – technicznej mówił: „/.../Najbardziej szczytową choć i najbardziej odstraszącą zdobyczą tej epoki jest to, że w porządku rzeczy naturalnych człowiek osiągnął wymiary olbrzyma, w porządku zaś rzeczy nadnaturalnych i wiecznych zmałał do wymiarów karła”.

(Pius XII, Przemówienie wigilijne z 1953 roku, „Homo Dei”, 1960, nr 1, s.31-32).

6. Rewolucja cyfrowa a proces rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

T.Klimski nie chciał aby rewolucja cyfrowa doprowadziła do „zabicia człowieka”. Tak ujmował cyfryzację: „/.../ **Cyfryzacja to tylko użyteczne narzędzie, które nie powinno <<zabić>> człowieka, przez zniszczenie jego duszy, czy relacji z innymi osobami, z rzeczywistością, która nas otacza /.../”**”.

(T.Klimski, Wprowadzenie, w: Digitalizacja a rynek mediów w Polsce, Redakcja T.Klimski, J.Niepsuj, Wyd.UKSW, Warszawa 2008, s.16)

7. Podsumowanie i wnioski

1. Prof. Klimski jako jeden z pierwszych w Polsce uczonych dostrzegł wagę kulturowego wymiaru cyfryzacji mediów elektronicznych.
2. Zjawisko cyfryzacji, w tym cyfryzację mediów elektronicznych postrzegał jako wytwór kultury zewnętrznej. Jednocześnie zwracał uwagę na to, że proces cyfryzacji współtworzy kulturę wewnętrzną człowieka.

7. Podsumowanie i wnioski

3. Uważał, że należy badać wszystkie wymiary i aspekty cyfryzacji oraz traktować cyfryzację w kategoriach szans i wyzwań jakie rodzi dla współczesnego człowieka.
4. Będąc przekonanym o tym, że cyfryzacja stanowi tzw. „bramę cyfrową” do społeczeństwa informacyjnego, a więc jakąś nową szansę cywilizacyjną dla Polski i Polaków, wzywał do przyśpieszonego procesu cyfryzacji w naszym kraju oraz rozpoznania i wykorzystania wszystkich szans rozwojowych jakie się z tym wiążą zgodnie z duchem nauczania Jana Pawła II zawartym w liście *O szybkim rozwoju*.

5. W wydanej w 2008 roku książce pt. „Digitalizacja a rynek mediów w Polsce” T.Klimski zaproponował metodologię badań naukowych nad zjawiskiem cyfryzacji. Od tego momentu dyskusja nad digitalizacją mediów w Polsce nie wykracza poza ramy zasad zaproponowanych przez T.Klimskiego.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ